

MIT KELL TENNÜNK?

VAGY

A ZSIDÓSÁG HAZAFISÁGA

ÉS

AZ ARISTOCRATIA NÉMETESÍTŐ BEFOLYÁSA

MAGYARORSZÁGBAN.

ÍRTA

TÓVÖLGYI TITUSZ,

Ára 25 frt..

Kapható a „Népzaszlója” és „Gyors Posta” szerkesztőségeiben,
Papnövelde utca 7. szám.

PEST, 1871.

NYOMATOTT A „MAGYAR NYOMDA” BETŰIVEL.

A magyarosodás célja.

A jelen szellemi mozgalomnak célja nagyon természetesen az: hogy a magyar nemzet magyarnemzet legyen.

Sajnos már maga az a körülmény, hogy egy nemzetet figyelmeztetni kell arra, hogy nemzet maradjon.

Az amerikai bennszülötteket részint átalakítá, részint elpusztítá már ez Európából oda folyt népesedés és civilisation de nem is lehet azon körülményeket a mi körülményeinkhez hasonlítani, – hanem azért úgy áll a világ velünk is; hogy az országunkba naponta szaporodó németiség kezdi előlünk elfoglalni a téreket, s épen a legfontosabb helyeknél kezd bennünket saját tűzhelyünkről leszorítani.

Alig van nagyobb szerű anyagi intézmény, bank-, vasút-, vagy gyártársulat, hol nem a német a szereplő elem és az úr, s bizonynyal nincs nagyobb szerű jövedelmi ág. hol nem a német húzza a legtöbb hasznot.

Zsidó vagy német ez nálunk jelenleg majd nem egy elem, mert nem hiszem hogy tíz zsidó volna egész Magyar és Erdélyországban, ki csak üzleti könyvét is magyarul vezesse; már pedig a hol az ipar. kereskedelem, és mindenféle más üzlet német, szóval: a mely nemzet anyagi ügyei nem saját nyelvén kezeltetnek, az a nemzet ellehet készülve arra, hogy egyszer csak átváltozik azzá a mi szívébe élkelte magát, beloltotta vérét, és vérkeringését megmérgezte. Nálunk a zsidóság kezeli az anyagi dolgok nagy részét, a zsidóság pedig német.

Magyarországban tiszta magyar elem csak szigetenként létezik. Keverve van az ország mindenféle nemzetiséggel, de még

csak jel sem mutatkozott arra, hogy a németet kivéve, (mely nálunk nem is nemzetiség) egyik vagy másik elnyeléssel, eltótosítással, ráczosítással, vagy oláhosítással fenyegetett volna.

A német culturájának tulajdonítja azt a főlényt melyet a magyaron, Magyarorszáiban gyakorolni igyekeznek. Pedig ez nem áll. Nem culturája, de az erőszakolt németesítés, vagy is osztrákosítás; a magyar elemnek mindenhol való letaszítása; német hivatalok fölállítása; a német nyelvnek a magyar nyelv elébe helyezett előnye; a hadsereg német hivatalos nyelve; stb. stb. ezek tették azt, mely a magyar embert a német nyelv tanulására, s a magyar nyelvnek a német nyelv alá való helyezésre kényszerítették. A cultura erőszakolás nélkül nem tett volna nálunk egyebet, mint azt, hogy magyar culturává vált volna, és most nem volnánk ott, hogy ami az ipar, kereskedelem, s pénzügyek terén történik, az németül történik, s mert erőszakosan történik így, a német cultura befolyásának tulajdonítatik.

Buda-Pesten és a legtöbb városban annyi már a német szó mint a magyar, azaz, hogy Buda-Pesten csak egy ötöd részben számíthatunk magyarra. Mint egy háló, úgy van már hazánkban szétterjedve a németesítés ezer ága, s eddig legalább mentünk bele önkénytelenül, mint a halak.

Megnyugodtunk abban hogy: jól van tehát, miután ezek az intézetek, hivatalok, társulatok, stb. németek, nekünk pedig ott állás juthat, tehát tanuljunk németül; – és nem gondoltunk arra: hogy az a társulat legyen magyar, hogy az a társulat, ha németekkel akarja fölspékelní magát, ne legyen képes itt megélni, hogy ne értse, hogy ne akarja megérteni senki. – Akkor aztán szorítkozva lesz arra, hogy magyar emberekből szervezze magát, s hogy a Magyarorszáiban, magyarok után élő társulat, magyar embernek adja a kenyeret is.

Ellátta, s ellátja magát minden üzlet németekkel, mert a magyar ember mindeddig le volt szorítva azon terekről, s mert nem vehette hasznát, nem képezte magát a kereset mód azon ágaiban, ha csak németül nem akarta magát képezni, és saját személyével szaporítani a germanizatorok hosszú sorát. És nem jutott eszünkbe, hogy: ne a magyar ember képeztesse magát németül, hanem az, a ki üzletet nyit, az képezhesse magát ma-

gyáruul, hogy ne mi legyünk saját hazánkban németekké, hanem a német legyen Magyarországon magyarrá, ha élni akar.

Az által, hogy magunkat a német elem követelő föllépésének alárendeltük, nem csak nyelvünknek, de szellemünknek, lelkületünknek is ártottunk, s a városokban alig találkozunk már magyar szokásokkal, minden magyaros zamat föl van hígítva az elnémetesedés hatása által. Kivetközve szokásainkból, kivetkezünk hazafiságunkból, elvesztjük a nemzetiség iránti ragaszkodást; – fölládozzuk Magyarország valódi érdekét, és közönyösen vesszük még azt az elnevezést is: hogy „osztrák magyarok” vagyunk.

Az által, hogy magunkat a német elem követelő föllépésének alárendeltük, megtettük saját magunk ellen azt a öngyilkosi kérdőfést: hogy fogytunk a szaporodás helyett. „Magyarország nem volt, hanem lesz;” – Széchenyinek e nagy mondatát lábainkkal tapostuk össze. – Az ipart, kereskedelmet, melyre Széchenyi rá akarta vezetni a nemzetet, könnyelműen a németeknek dobtuk oda, s oda dobva még csak azzal sem törődünk hogy mi legyünk németekké. – Hogy legyen nagygyá egy olyan nemzet, mely saját magát fogyasztja?

Az által, hogy nyelvünk iránt közönyösséggel viseltettünk, odavittük a dolgot, hogy a bevándorolt németeknek még csak eszükbe sem jutott, hogy magyar földön vannak, s hogy annak ki itt meglepszik nem lehet ellenni magyar nyelv nélkül, hanem igen kényelmesnek találván a dolgot, kinyitotta boltját, felütötte rá a czéget, és Magyarország egy idegen elemmel ismét szaporodott. És úgy megszokták ez állapotot, hogy most, midőn észreveszszük a hínárt, melyben övig gázolunk máris, és ki akarunk ebből evickélni, ők azon összecsapják kezeiket és rettentően bámulnak e (szerintők) eszevesztettségükön, miután ők oly nagyon jól érezték magukat, és mint idegenek, kik nemzeti nyelvünket még csak nem is értik, terjeszkedtek itt nálunk ami rovásunkra.

Terjeszkedjenek ez után is, de Magyarországon mégis csak annyira amennyire nekünk engednék azt a jogot, ami bennünket itthon megillet, hogy t. i. mi legyünk itt az urak, mienk legyen az előny és a nyelv, – mely uraságból előnyből

és nyelvből nagyon szívesen átadjuk nekik is a megillető részt, csak igyekezzenek hozzánk alkalmazkodni, s belátni, hogy az az ő kötelességek, és nem a miénk.

Nincs nekünk az ellen semmi kifogásunk, hogy mit csinálnak ők otthon, a család bennseje szent, és ahoz szólni senkinek semmi joga. Beszélhetnek a mily nyelven nekik tetszik, otthon úgy mint a nyilvános életben, mindenütt a hol magánjog a nyelv tárgya, de ahol az már a nemzeti életbe is bevág, a hol a nemzeti nyelv kizorításától kell félnünk, – ott engedelmet kérünk szépen, de lehetetlenség, hogy ezután is elhallgassuk szó nélkül.

Ha azonban megbikacsolja magát egyik vagy másik, ki ugyan eljött hozzánk élni, de azért ellenséges állást akar elfoglalni a haza óhajtásával szemközt, és nem szorult a magyar ember barátságára, ám tegye, legyen német kívül-belül. de aztán ne nehezteljen érte, ha a magyar ember nem lépi át üzletének küszöbét.

Tisztelünk mi mindent ami szép, és ami nemes, tiszteljük tehát a német nemzeti törekvéseket is Németország határán belül, de a mint ama a nemzeti nagyratörekvés előtt kalapot emelünk, épen úgy megvárónak a németektől, hogy ami nemzeti törekvéseink iránt is elismeréssel legyenek, s ne arrogálják azt maguknak egy idegen országban, hogy a magát tulajdonában érző nemzet. a szolgálta szerepét játssza egypár bevándorlott előtt.

De nem is kívánja azt a német nemzet, hanem igenis kívánja az osztrák kormány folytonos protegálása alatt álló azon kis német had, mely leginkább azért hagyta el hazáját és lett sem németté sem magyarrá, hogy akár mi úton és módon, de jól élhessen. (Tisztelet a kivételeknek)

Pedig higyjék el, hogy nem fogunk előttük meghajolni, ha mindjárt szárnyai alá fogja is őket, (nagy részben mindig) csak is a hatalom által pártfogoltakkal tartó zsidóság.

Arai törekvésünk igen egyszerű és igen természetes.

I. Azt akarjuk mi, hogy Magyarország magyar részeiben és fővárosaiban magyar nyelvvel meglehessen élni anélkül pedig ne.

Ami eddig épen ellenkezőleg volt, mert a német nyelvvel lehetett megélni, a nélkül pedig nem.

2. Azt akarjuk, hogy mind ezen intézetek, egyletek és társulatok, melyek eddig Magyarországon a magyar nyelv mellőzésével kezdték és folytatták üzletüket, szorítkozva legyeknek e száműzött nyelvet bevenni, hivatalaikat a magyarok előtt megnyitni, és a magyarokkal osztani meg azon kenyeret, mely a magyar földről jutott asztalaikra.

3. Azt akarjuk, hogy a magyar ne legyen nemzeti nyelvvel földönfutóvá, de érvényesíteni tudja azt hazája határán belől, épen úgy mint a német a magáét otthon, s hogy azon sok száz ezerre menő állás, melyet most németek foglalnak el a magyarok elől, jobbára magyarok által foglaltassanak el, s egy pár száz ezer magyar részt találjon ez által szorgalma érvényesítésére, és a kenyérkereset módra, hogy ne legyen hazája földjén száműzött, és földönfutó.

4. Hogy a megnyílt rések által a magyar ember kedvet kapjon a tanuláshoz, és ne riasztassék el attól a német nyelv által hanem nemzeti nyelvén is kiképezhesse magát, képességét érvényesíthetvén, s hogy ez által a magyar nyelv legyen Magyarországon mindenféle üzletnyelve. Ha a német és magyar közt választani kell? – Mindenesetre a magyar.

5. Azt akarjuk, hogy akik hozzánk bevándorolnak, ne a német, de a magyar elemet szaporítsák, s hogy a már is itt lakó pár száz ezer német magyarosodása által nyerjünk, és ne veszítsünk az által, hogy mi legyünk németekké.

6. A ki a mi borunkból iszik, és gabonánkban eszik, s rendes tagja akar lenni a mi háztartásunknak. még mi előtt rá adná a fejét, tudja, meg hogy: azt csak úgy lehet megtennie a lovaság, és a házigazda iránt tartozó figyelem követelményei szerint, ha nem okoz annak kényelmetlenséget az által, hogy ellensége gyanánt fog föllépni. A ki rövid időre jött hozzánk az vendégünk, de a ki élni, lakni jött hozzánk: az törvényeink alá rendelt a szó mindenféle értelmében.

Nem akarjuk tehát mi az itt lakó németeket sem megenni, sem terrorizálni, csupán a magunk jogát akarjuk azon érvényre emelni, mely minket saját hazánkban megillet, s melyet jogta-

lanul bár, de eddig ők élveztek, és annyira megszoktak, hogy most már visszásan tetszik nekik azon felszólalásunk, melyre nemzeti létünk iránti kötelességünk kényszerített.

A saját magunk iránti kötelesség parancsolja, hogy ne gyengébbekké igyekezzünk lenni, hanem erősebbekké, ne kiesebbekké, de nagyobbakká; pedig ha a nemzeti terjedés főokaira tekintünk, annak leg- és legnagyobb oka, a németesedés gát nélküli terjedése, és a magyar szellemnek önmagától való elidegenítése.

Ha ez így marad, nem maradhatunk magyarok, vagy ha magyarok akarunk maradni, ez nem maradhat így.

Van-e Magyarorszáiban német nemzetiség?

Különben meg fognak engedni német polgártársaink, hogy azon tény, miként ők az itt lakozó nemzetiségek közt a legkevesebben vannak, – sőt még csak nemzetiséget sem képeznek, – és még is a legkövetelőbbek: igen furcsának tessék előttünk. Ez különben azért van, mert ők erősebbeknek érzik magukat Dalunknál, inkább osztrák, mint magyar hazafiak, az ő rémséges nagy Ausztriájokat hátunk megett érzik.

Már pedig édes polgártársaink, nagyon csalódnak önök e tekintetben. Önök nem erősebbek, és nem bírnak fölöttünk előny-nyel még akkor sem, ha csakugyan osztrákok itt Magyarorszáiban, és az örökös tartományokat ott maguk mellett érzik.

Az az uralkodás, melyet önök rajtunk elkövettek, nem volt jogos soha, aminthogy most sem az, és az erőhöz mért sem volt soha, hanem igen is, holmi segítséggel, külpolitikával, és saját jó együgyűségünkkel oda vitték önök a dolgot, hogy mi lettünk a szerényebbek, s mi, kik képesek lettünk volna egy jól kiéhezett állapotban fölreggelizni az osztrák örökös tartományokat, mi hajoltunk meg az osztrák követelések előtt.

Ne haragudjanak önök, ha ezeket most már bekezdjük

látni, s annyit legalább kívánunk, hogy az ország határán belül, ne mi legyünk a kisebbik urak ezentúl is.

Sorok írója nem tagadja eredetét, mert az ő ősei bizony nem kelet felől jöttek buzogányokkal kezeikben, és vették meg vérért e már annyszor megfizetett drága földet, hanem igen is jöttek éjszaknyugatról, mint a reformatio alatt tűzhelyeiktől elriasztott katolikus németek, és a magyarok kegyes engedelmeivel itt ütötték le sátorfájokat. Aztán magyarokká lettek. Azóta a vér nyelv átszűrődött, párosult, összefolyt a magyar vérrrel, és én olyan magyarnak tartom magamat mint bár ki más, imádom az eget, mely ez országot borítja láthatárával, mint bár ki más; félteni a haza fáit, folyói által kilehelt levegőt, csókolom a földet, s áztatom azt könnyel, vérrrel ha kell, mert olyan szülő földemnek tartom mint bár ki más; és megrendül lényem mindannyiszor, a hányszor Magyarország szentelt jogaihoz bitor kezek nyúlnak, hogy azt össze törjék. – Igen, mert magyar vagyok testestől, lelkestől. Osztozom jóban roszban nemzetemmel, s érjen áldás vagy a balsors csapása, itt leszek vele mindig.

S vájjon jut-e eszébe valakinek felhányni, hogy ősileg nem magyar vagyok? nem érzeni-e át az Árpádok sarjadékaival a költő e magasztos szavainak hatalmát: „Hazádnak rendületlenül légy híve ó magyar!” – mert: „A nagy világon e kívül nincsen számodra hely!”

Igen, olyan magyar vagyok mint a többi, sőt jobb igen soknál, és nem táplállok a háttérben semmi gondolatot, hogy ha talán változnék a szerencse, és nem volna többé mit remélnem e haza földjén, venném a bindlit és vinném az irhát kifelé, oda a honnan bekudorogtunk, s elhagynám ezen talán sínlódó országot, mint bizonyos férgek a testet, melynek végét közeledni érzik. Nem, hanem itt hálnék meg vele, sőt értté, és bizonyosan hamarabb mint ő.

Lássák tehát önök, az ilyenek mondhatják magukat jogosan hazafiaknak, magyaroknak, s tarthatnak igényt a négy folyóhoz, és három bérczhez. Mit mond azonban az önök orgánuma, a „Pester Journal?” – Ezeket mondja: „Kérjük honfitársainkat, kiket szerzettünk, (?) és tisztelni tanultunk, a nemzeti súrlódások rémét föl nem ébreszteni; s a né-

meteket békén hagyni, miután fejüket már egyszer a szerbeken és oláhokon összezúzták.”

Tehát fenyeget. Esze ágában sincs hogy még csak színleg is magyarnak vallja magát, hanem nemzetiségeket hoz föl, melyeket a magyarok bejövetele már itt talált, s kik azért velünk harcoltak tűzben vérben, a német ellen míg az osztrák izgatásokkal ellenünk szédítettek. A helyett tehát, hogy a magyarosodás jogosultságát elismerné, azt kezdi velünk megértetni, hogy vigyázzunk magunkra, mert majd össze törjük fejünket rajtuk, az egy pár ezren.

Ez derakasan van mondva, meglehetősen hálára, s igen nagy szerénységre mutat, sőt kilátásba hozza azon jövődöbéli sok jókat, melyeket majd e részről, ha még sokáig így tart a dolog, várhatunk.

„A német” így ír a „P. J.” soha sem fogja eltűrni, hogy furkóst és korbácsot emlegessenek ellene (mintha bizony emlegetett volna már valaki a német ellen, noha a „P. J.” – szerkesztője ellen igenis), ha saját német nyelvét használja, azon ír, és beszél, – és pedig azon fog írni és beszélni, legyen bár a város a hol ezt teszi, Pest vagy Buda, mely ugyan lehet Magyarország fővárosa, de magyar város nem lesz soha.”

Így beszélgetnek a német lapok, mintha azt mondanák: „megmutatjuk nektek, hogy Buda-Pestből nem lesz magyar város soha!”

Hogy német mondja-e ezt vagy zsidó? következő fejezetünkben tárgyalni fogjuk; ám de mert németül mondták, vegyük mintha német mondta volna.

E szerint a német nemzetiségnek tartaná magát Magyarország földjén, a mely nemzetiségnek a híret csak most halljuk itt először és a melyéit fel kell áldozni magunkat.

A német annyiban nemzetiség Magyarországon, a menyiben németül beszél, de mint egy külön nemzetiségi testület, nem volt elismerve soha. Neki itt se tücske, se bogara, a mije van tőlünk kapta vagy szerezte, de ősi joggal, ősi vagyonnal nem bír egy talpalatnyival sem. Bevándorolt egytől egyig, legtöbb a harmincz éves háború alatt, ámde az előtt is azután is. Ekkor bevándoroltak mint testületek, aztán bevándoroltak vagy

letelepedtek mint egyesek, hihetőleg azon szándékkal: hogy magyarok fognak lenni. Később belátták, hogy hiszen a magyarok is németekké lesznek!

Nem természete a magyar embernek, hogy ezt felhányás-képen hozza elő, s ha teszi, csupán azért teszi, mert holmi német lapok úgy léptek már föl, mintha mi tartoznánk hálával a németeknek azért, mert ők itt jól találják magukat.

Nagyon természetesen hogy ezért nem mi tartozunk hálával. Annak ugyan, hogy a németiség nagy része nem sajátítá el nyelvünket, eddig mi voltunk okai, és nincs is semmi kedvünk, sem jogunk, ezért összeveszni velük; ám de ha azt akarnák: hogy mert eddig aludtunk, tehát most se ébredjünk föl, vagy mert ébredni akarunk, tehát azzal ijesztgetnek: „hogy összezúzzuk a fejünket ő rajtuk” – már akkor tiszteit becület minden sógorságnak, és komaságnak, de megtudunk haragudni érte.

Azt hisszük azonban, hogy a németiség azon részének, mely a magyarra levés szándékával telepedett le hazánkban, s nem nézi e helyet Californiáuk, hogy aranyait zsebrerakva ismét eltakarodjék, és a kalandor szerepét játssza, és marad addig míg nagy a termés, – hogy azok nem panaszkodnak, hanem amazok jajgatnak és óbégatnak, mert hiszen nem magyarul tanulni és magyarrá lenni, de gazdagodni és élőködni jöttek ők be Magyarországra. Ha az ilyeneknek semmi kedvük a magyar nyelv tanulásához, miután évek múlva más valami kínálkozó földön nem vehetik annak hasznát, azt igen megtudjuk érteni, és tol is bírjuk fogni, ám de kikérjük aztán magunknak, hogy az ily kalandorok a mi ügyeinkbe bele avatkozzanak, nemzeti nyelvünk ellen felszólaljanak, és a német ajkúakat ne csak ingereljék ellenünk, hanem „fejünk összezúzásával” is fenyegeessenek bennünket!

Ha Thaisz kapitány minden oldalra oly erélyes volna, mint amily erélyt bizonyos oldalak iránt kifejt, – az ilyen kalandor német firkászokat tolonczoltatná ki legelőször is Magyarországból. Ők a haszontalanok, a németiség apostolaiként akarnak itt feltűnni, s előfizetők toborzásából kardot kötnek a németesedés mellett, – pedig ha amint ők izgatnak, a tőlünk eltekintő Isten haragja által valóban súrlódásra kerülne a dolog, – ők

lennék, kik legelőször átugranák Magyarország határát s kuruttyolnának ott kívül, ha a bajt a honfitársak közt itthon megcsinálták. Az ilyen embereknek aztán valóban korbács való, és jó érzésű német ember, de ki nem akar a magyar kérdéssel ellenséges állást foglalni, nem is teszi, hogy az ily izgató lapra előfizessen.

Szó sincs itt a terrorizálásról, vagy ellenségeskedésről, mi barátok akarunk maradni, a minthogy barátok voltunk eddig, csakhogy magyarok akarunk lenni, aminthogy németek voltunk eddig. Megtarthatja itt minden német helyét, és üzletét, csak legyen magyarrá, csak sajátítsa el nyelvünket, mert hiszen akkor mint magyaré, az övé lesz lég, föld, víz, aminthogy a mienk.

Itt nincs német nemzetiség, s ha a nemzetiségek jogával élni akar bárki is, forrjon egyikhez vagy másikhoz, s hogy Magyarországból melyikhez forrjon, ezt megmagyarázza neki a természetes következtetés.

A honosítási törvényről

Különböznék mind ez nem volna így, ha honosítási törvényeink volnának. Minden perpatvar, minden németesedési kérdés megszünt volna egyszerre, és szárnya lett volna szegve a nálunk elhatalmaskodni kezdő trágár német, vagy is inkább zsidó irodalomnak; be lett volna dugva az a sok pestist lehellő száj, mely a magyar demoralisationnak éltető elemet leheli, s mely a nemzeti becsületnek valóságos pokla.

Ami fajunk romlottságának megteremtője volt, az nem más mint a napról-napra terjedő zsidóizlés, mely fentartja a szemérmetlen Sanger csöcseléket, és a „Variete” színházat. Mindkettő ellenkezésben áll a magyar elemmel, de mint a fenésedés megragadja azt. Erről bővebben írunk „a zsidók hazafisága” – című fejezetünkben.

Az a legnevetesegebb valami, hogy törvénykönyveink csak úgy duzzanak a honosítási törvények emlegetésétől, mint

az 1868. 54. t. cz. a perrendtartásról, telve honosítási törvények emlegetésével; valamint az 1870 – 32. t. cz. a megyékről; hanem azért honosítási törvények nincsenek sehol, ami szintén egyik jellemző vonása a magyar törvényhozásnak. Szóval, nemzetgyilkoló törvény van annyi mint a rög, s a kegyes kormány el is követett buzgó jobboldali honatyáinkkal mindent, hogy a nemzetet törpévé és földhöz ragadtta tegye, a mivel természetesen nem fért volna össze oly törvény is, mint a honosítási törvény, mely a nemzet emelkedését segítette volna elő.

Hogy másról ne szóljunk: a honosítási törvény azon feltételei közé, melyek egy hozzánk jött idegent a magyar polgári jogok élvezetében részesítettek volna, – behozhatta s talán be is hozta volna törvényhozás azon föltételt: hogy az idegen (azon tíz év alatt, mely időköz, hogy valaki magyar polgár legyen, meg van szabva,) – ha magyar helyen fog letelepedni, tartozik tőle telhetőleg elsajátítani a magyar nyelvet, gyermekeit pedig, köteles magyarul is taníttatni, E föltétel mellett aztán nem volnánk kitéve annak, hogy mert a magyarosodás ellen fölszóllunk, a német közlönnyök ellenünk akarják lázítani a német séget.

Hanem az országgyűlés, mielőtt a zsidók egyenjogosítását kimondta volna, nem ért rá a honosítási törvények tárgyalására, hanem hű bele Balázs, mert votumra volt szüksége, megadta azt minden feltétel nélkül. És azóta óriásilag szaporodik Pesten a német zsidóság, melynek kisebb gondja is nagyobb annál, hogy sajátjává tegye a magyar nyelvet; már pedig akár hogy akarjuk is kímélni az e fajbeli emberiséget, ki kell mondanunk mindannyiszor, a hányszor csak az ügyre gondolunk: hogy a germanizáció legfőbb tényezője hazánkban a zsidóság.

Ha tehát ez az ügynevezett magyar kormány végre-valahára tenni akar már valami jót is és olyat is, a mi a nemzetet emelkedésében ne csak sújtsa, de támogassa is, most az egyszer tegye meg a mi kedvünkért, a magyarok kedvéért (úgy is tett már és tesz az osztrákok kedvéért eleget), hogy mielőbb terjeszsen az országgyűlés elé egy honosítási törvényjavaslatot, s legyen a magyar nyelv kiemelésére kellő tekintettel.

A zsidók hazafisága.

Régen föltett czéлом már nekem, hozzá szólni azon gyűlölethez, mely a zsidóság iránt Európa szerte nyilatkozik, s mely gyűlölet tárgyának leginkább a vallást mondják; ami a mai világban, midőn annyi és annyi különböző vallással találkozunk, valóban a merész föltevések közé tartozik, de azért még is kell valaminek lenni a dologban.

A zsidó vallás, mely kizárólag még most is a Mózes által behozott, s a zsidó fajt, a többi népfajoktól elkülönítő törvényeket vallja magáénak, mindenesetre ellenkezik a mai kor testvéresülési és egyenjogúsági elveivel, melyet ugyan a zsidók megkövetelnek a maguk számára, de azért nem lennének hajlandóak azt más vallásfelekezettel is megosztani, tartván Jehova hivatott népének, a zsidó népet, melyért minden nemzetnek élni kell.

Áz a zárkózottság, az az elszigeteltség, melylyel a vallás a zsidóságot körül veszi, nem engedi meg a testvéresülést, és: de stricte véve nem engedi meg a hazafiságot, mert a zsidó más vallásfelekezetével nem azonosíthatván magát, mintegy külön érdeket formál magának, bár mely ország közepén is. Ez az elszigeteltség aztán számtalan és számtalan gyűlölt kinövésnek az oka, s így következetesen teszi az embert is gyűlöltté.

De nem csak most van ez így, így van ez Mózes óta, sőt hogy többet mondjunk, így volt már Mózes előtt is, és Egyiptomban a zsidóság kiállhatatlanságával vitte oda a dolgot, bogy onnan kikergették. De nézzük a római történelmet, midőn még állt Jeruzsálem, s midőn a zsidók még saját országgal saját állammal bírtak. Már akkor oly kiállhatatlanná lön a zsidóság szomszédtsága, s az üzérkedés, melyet a szomszédok Róma területén elkövettek, hogy törvény hozatott, mely a zsidókat Róma területéről kitiltá, sőt végre annyira fokozódott a gyűlölet, hogy Jeruzsálem pusztulását vonta maga után.

Így volt ez mindig, s míg egy részről a vallás az embert, más részről az ember tette a vallást gyűlöletessé, mert annyira

megegyez egyik a másikkal, mint két, egy anyától született gyermek.

Semmiféle vallás és népfaj iránt nem vagyunk elfogultak, de már magából az emberi természetből foly az, hogy ellen-szenvvel viseltetik az iránt, mi az összes emberiségnek érdekével szemközt áll, s mi, mintegy magának tulajdonítja a világot, s oly eszköznek az emberiséget, mely az ő meggazdagítására, van hivatva. És ezt nagyon természetesen, a vallás hozza magával, elkülönítvén a zsidót az emberiség többi részétől, és elkülönítvén annak érdekét is. Ezért is valami mese beszéd az a zsidó hazafiság.

Van-e tett, van-e valami önkényt jövő jel, mely bizony-ságul lépne föl a zsidók hazafisága mellett. Van-e egyetlen egy mozzanat, melyből ördögi vigyorgó ajakkal ki ne virítana az önzés arcza. Láttam zsidókat, (egy város zsidóját,) 1849-ben leborulni Kossuth előtt és láttam ugyan azon zsidókat 1852-ben leborulni a császár előtt, kinek olyan diadalkaput csináltak, hogy még templomuk aranybornyúját is reá akasz-tották.

Ott van az akademi palota, a múzeum, vagy a honvéd menház: avagy ott volt az adakozás a Vörösmarty árváinak javára – stb. Meg kell csak nézni hány zsidó nevet találunk az adakozók névsora közt? tudva, hogy náluk a nemzet pénze, gazdagsága.

Itt van a Kisfaludy társaság, – ugyan hány zsidó iratta be magát alapító tag gyanánt? – de nézzük a börsét, a bankot, egyik, vagy másik társulatot, a hol nyerni lehet, fog-e onnan hiányozni valamelyik tekintélyes zsidó neve?

Ha ezeket az európai pénztársulatokat úgy villára lehetne szúrni, és kivinni a Sahara sivatag közepére, két év alatt ott lenne a hazafias zsidóság apraja nagyja, hagyván őseinek temetkezési helyét a faképnél, mint olyan helyet, melynek nem lehet hasznát venni.

Átalán véve beszélünk, tért hagyván mindig a kivéte-leknek, mert a szent írás szavai szerint: „Jobban örül az Úr egy

megtért bűnösnek, mint 99 jónak.” – Igen is, egy becsületes zsidó előtt, benső sugallatnál fogva emeljük le a kalapot, mert nagyon jól tudjuk, hogy mily nehéz becsületes embernek lenni, de százszor nehezebb becsületes zsidónak lenni, mert a külszín látszatánál, úgy a tettek következetes haladásánál fogva egy elv után megy az egész faj: a minden áron való meggazdagodás elve után.

Ismertem egy becsületes zsidót, Schwarz Istvánnak hívták, és gőzmalom tulajdonos volt Egerben. Mikor meghalt, koporsója körül valláskülönbség nélkül gyűltek össze az emberek, és siratták valláskülönbség nélkül, annyira átérezték, hogy mily nagy feladatot teljesített ez ember, midőn egészen a sírig becsületes tudott lenni.

De mily kevésre lehet ezt kimondani!

A zsidó, az által, hogy elkülöníti magát a világtól, és saját egyéni érdekének él, kell hogy ellenséges helyzetben érezze magát a világgal szemközt, s azon morális fegyverek elöl aztán, mely ez életmódjáért ellene használtatik, van neki egy asyliuma: önmaga. Visszavonul magába, visszavonul a zsidóságba, s az ő bűzös, penészes társadalmában, melyet minden más ember kerül, kárpótlást igyekszik szerezni azon megvetésért, melyben a kultársadalom által, eljárása miatt jogosan részesítetett. Nézzétek csak a zsidó kávéházakat.

Ő egy szigetet képez az emberiségben, honnan mint a polyp csápjai, tagjai kiágaznak, szipolyaikat mindenfelé alkalmazzák, és jól jól lakva, visszatérnek magukba. Lehet mondani, hogy minden zsidófészke egy egy leshely. (Lauer) és a társadalom utain járóknak a legnagyobb vigyázattal kell lenniök, hogy egy ily lesben álló körmei közé ne kerüljenek.

Midőn e röpirat megírásához fogtam föl tettem magamban, hogy mindenre elkészülve, – annyira amennyire, megfogom írni az igazat.

És most már, ha azon, – (tisztán csak) önérdeket tekintjük, mely a világ minden zsidóságának mozgatója, és tekintjük azt, hogy kereskedelmünk leginkább a zsidóság kezében van mindekkoráig, egy csépet sem csodálkozhatunk azon, ha a ke reskedelem nyelve német. Ők leginkább Németországgal foly-

tatnak kereskedést, amiért is nekik sokkal könnyebben esik, ha az idevaló kereskedelmet is átalakíthatják, hogy ne kelljen holmi magyar nyelvért kényelmetlenkedniök, a mely nyelv nekik semmijök, sem ingok, sem gallérjok. Bánják is ók a nemzetet és a hazát!

Aki magyarul tud, az nem használja, aki pedig magyarul nem tud, az nem tanul. Haszonért tesz ő mindent, a magyar nyelv pedig nem hajt neki hasznot.

Oda kell tehát törekednünk, hogy ha már haszonért tesz mindent, a magyar nyelv elsajátítása nélkül ne lehessen haszna ez országban. Lelkesítés, fenyegetés útján nem megyünk semmire az e fajta néppel, mert lelkesedni nem tud, de tudja azt, hogy nem bántjuk, tehát nem fél. Arra az oldalára kell tehát tapintanunk, a mely oldala legérzékenyebb, a mely oldalról a hasznot húzza.

Erről alább.

A zsidó-irodalom Pesten.

Ha ennek az egész mozgalomnak, mely jelenleg a magyar nemzet elnémetesedése ellen lábra kezd kapni, meg akarnók adni a valódi nevet, majdnem találóbb lenne az: „elzsidósodás” – mint az „elnémetesedés” elnevezés.

A „Pesther Journal,” melyet tulajdonképen a zsidó elem táplál, s mely inkább zsidó mint német közlönynek nevezhető, egy és fél millió németről zengi bús dalát, mely németiség most már meg fog főzetni mint a rák, és főlemésztetni, mielőtt az err-et magukban foglaló hónapok megérkeznének.

Ha ez a „P. J.” pusztán német szempontból fogta volna föl ezt az ügyet, 1. nehezen merészkedett volna oly németek ügyvivőjeül föllépni, kik hazaiak lévén, épen úgy helyeslik ez ébredésünket, mint mimagunk, s kik titokban talán haragudtak is már ezért: hogy hát őket még mindig németeknek nézi a magyar ember, s hogy nem volt semmi taszító erő, mely a magyar nyelv tanulására figyelmeztette volna (mert hiába, de ébresztéssel, figyelmeztetéssel megy minden), 2. pedig nem merte volna 1 ½ millióra tenni a Magyarországon lakó németek szá-

mát, mely szám alig haladja meg a kétszáztezret, ha csak hozzá nem számítjuk a zsidóságot is, amit ugyan a németek szépen kikérnének maguknak.

Minden eddig történt népszámlálás hibás, és hiányos volt a jelenlegivel együtt, mert nem a nyelv, de a név után vette fel a németek számát, noha minden nagyítás nélkül bátran állíthatjuk, hogy a német neveknek viselője Magyarországon kilencz tizedrészt számítva bizonyosan magyar.

Ama zsidó lap vagy nem tudta ezt, vagy pedig ami sokkal valószínűbb, ignorálni akarta, de ami a legvalószínűbb, a zsidósághoz számította, azaz mintegy a zsidóságba olvasztotta a németséget is, azon czélból, hogy egy és fél millió támogatóval állhasson a világ elé.

Ami e másfél millió német emlegetéséből következik, nem más, mint német czím alatt a zsidóságnak emlegetése, mely német álláspontot akar elfoglalni.

A legtöbb bevándorolt zsidó német nyelven üzérkedik nálunk, mert azt bírta már akkor is, mikor bejött, és igen kényelmesnek tetszik előtte hogy magyarul nem kell még csak füttyölnie sem, mert épen úgy eljárjuk mi a valczert, mint a csárdást; a többi zsidó pedig a helyett, hogy nyelvünket megőrizve hozzánk ragaszkodnék, inkább ragaszkodik „haizele és baizele” bevándorolt hitrokonaihoz, kiké tulajdonképen a pénz, és a haszon.

Különben legyenek olyan szívesek ezek a német lapok, engedjék megtekinteni előfizetőik névsorát, s ha nem zsidó azoknak legalább is két harmadrésze, e sorok írója be fogja adni a kulcsot és mellét verni bűnbánatában; csakhogy nehezen három negyed részre, hanem négy ötödrészre akadnánk: négy ötödrész zsidóságra, szemközt egy ötödrész németséggel.

Ha ezen adattal szemközt is vau valaki, aki nem a zsidóságot tartja a germanisatió fő-eszközeül, ám legyen szíves és jelentse be magát aztán czáfoljon meg minket akármiféle módon, mi meg fogunk hajolni érvei előtt,

Avagy a „Pesther Lloyd” nem hivatalos lap-e? nem hivatalos lapja-e a pesti speculans zsidóságnak? Igen is az. És miért az, miért német? Azért, mert egy magyar kereskedelmi

lap; miután a kereskedelmi elem leginkább zsidó, – nem bírná magát fenntartani.

Mit bizonyít vajjon ez az adat V

Beszélik: hogy miért nem foglalja el a kereskedelmi tért a magyar ember? Hát a zsidó nem magyar ember? Hiszen lia csak a vallás határoz köztünk, akkor épen oly magyarnak keli lenni-e a zsidónak, mint a kálvinistának vagy katolikusnak, és nem is szabadna különbséget tennünk e vallási elnevezések között. A magyar zsidó nem úgy lehetne-e a magyarosodás terjesztője, mint a magyar református, lutheránus, vagy bárki más? ha t. i. magyar volna az a zsidó, s birna a nemzetiség- vagy hazafiságról a legcsekélyebb fogalommal. Beszél magyarul, ha muszáj, és magyarnak vallja magát, de lessetek meg két zsidót, ki nem tudja, hogy figyelemmel kísértetik, bizonyynal nem fogtok ajkáról hallani egy magyar szót.

Lehet-e aztán magyarnak mondani ezt a népet?

És most már az elmondottak után indulva okadatolnunk sem kell azon állítást, hogy a német irodalom fenntartója és terjesztője nem más, mint „a zsidóság. És a zsidóság ezáltal a magyar irodalmat öli, mert annak a szájából veszi ki a kenyeret, s egy idegen nyelvet tényezővé, honossá akar te n Magyarországbán.

És ha felszólalunk, és ha saját magunk ellen beszélni mérünk, ki az, aki azonnal elérántja az ő, haszonvágy által megvesztegetett pennáját, mint a zsidó, és provokál egyszerre német hazafiságra, német áldozatkészségre, német nagylelkűségre, és mindenféle németiségre ezen a világon, mintha bizony a német rászorult volna az ő „aé vaé”-kolására, vagy csak annyi köze is volna hozzá, a zsidóhoz, mint paradicsommadárnak a szarka fiához, egy ég alatt.

Nem kell tehát összetévesztenünk a németet a zsidóval soha, mert ha ez a faj kényszerülve érzi magát a magyarosodásra, önkényt fog minket követni az a másik, ha még t. i. egy harmadiknak is meg tudjuk nyerni az ő magas gratiáját, a mely harmadik nép faj Magyarországbán nem más, mint az arisztokratia.

Az aristocratia németesítő befolyása.

Az a szomorú, hogy az úgynevezett főnemesség, mely a nemzet színének tartja magát, kezd a nemzet alja lenni, s azt a vért, mely az véreikkel, rokon vagy testvér, épen annyira félti az elvizenyősödéstől, mint utált nejét a férj, vagy utált férjét a no attól, hogy el fog mások által szerettetni. Avagy valóban kék vér az, mely az aristocratia ereiben csergedez, és a többi ember vérével nem azonos?

Lehet benne valami, mert az tény, hogy az aristocrat természet s ösztön után ítélve, inkább hasonlít a majom fajhoz mint az emberiséghez, mert mindent, a mi őt ettől megkülönböztetheti, s amit valami nagyobb szerű orangutan a világ bármely részében fölkap, rögtön az élethűségig utánozni igyekszik.

Hogy nemzetiségi érzék volna bennük, arról szó sincs, és a majmolási érzéken kívül valóban alig van bennük valami. Akadnak ugyan egyesek, kik lerázzván magukról a majom természetet, emberekké, és néha nagy emberekké válnak, ám de oly nagy ritkaság köztük ez, amely nagy ritkaság volt egy Széchenyi István.

Ha Angliában, Francia vagy Németországban valami sport kérdés merül föl, ha arról van szó, hogy mily ruházatot találtak föl az inasok számára; mily kocsit, vagy grimaceot, hogy az ember majomnak látszassék? – arról eldebattíroznak és diskurálnak a kaszinóban napokig, vagy hetekig; de ha egy nemzeti kérdés talál fölmerülni, s volna köztük csakugyan ki ezt tárgyaltatni szeretné, akkor bedugja fülét a magas aristocratia, s legfeljebb is: „Gehe mit dieser Lumperei!” szavakkal adja kifejezését mély honfiúi érzelmének.

Pedig hát végre is szeretnők tudni, hogy midőn paradirozni kell, és embernek látszatni a magyar ruhában, miért bújnak aransujtásos kaczagányok alá ő méltóságaik és excellentiáik, ha föl sem veszik azt a nyelvet, mely nyelv azé a nemzeté, a mely nemzetnek öltözetét bitorolják.

Rettenetes amint egy beretvált arczú elnémetesedett kinézésű tütyüs vén mágnás a magyar daliák e pompás öltözetében kinéz, s hol előre hol hátra lottyán egyet, mintha már nem is tudna abban a ruhában járni. Épen oly szörnyeteg ő magyar-

nak, mint eltorzított, és elháromszegletű-kalaposított kocsisa, vagy strimpflisitett és frakkosított inasa németnek, mert egyik sem abba a nadrágba, illetőleg plundrába való.

A magyar mágnásság nagy vésze már olyan idegen elemnek látszik köztünk, mint egy-egy varjú a sasok táborában, hogy ujjal lehet rajok mutatni, messziről. Ők azt hiszik, hogy urasán néznek ki, azért e különbség, pedig tudnák csak, hogy mily német kammerdmeresen, francia palefrenieresen, és angol jockeisen néznek ki, – mintha e hivatalokból csak most szabadultak volna, – bizony, bizony, elszégyelnék magukat. Azt, hogy nincs rajtok semmi ami magyar, azt nem restellik, de hogy ne legyen rajtok semmi, ami úr? az már kétségbeejtené őket. ha úgy elhinnék, amint mi látjuk. Már pedig nincs valamire való magyar ember, kinek külön kinézése nem volna mint nekik.

Hanem azért ez a magának tetsző inya-binya népség, mely a magyar ügyek felforgatását németül cselekszi, és a magyar vért német befecskendezéssel akarja nemessé tenni, vagyónánál fogva virilis népség, oda tolja magát az ország dolgainak élére, amihez mint németnek, talán hozzászólási joga sem volna, – és bár nem beszél magyarul, kavarja az ország dolgát mint egy tóti Dorka.

Ha két exellentíás § alakú Herr Maxempfütsch von Arpádsblut egymással összevesz, kitérül előttük a „Lloyd” sorompója, s hogy csak magyaroknak ne látszassanak, lesznek inkább zsidókká, s adják egymásnak a box-ütéseket Izrael választott népe előtt, csakhogy vitézségüket egy pár osztrák „gavallerie”, „infanterie” General is láthassa.

Ha bankokat alapítanak „auf eigene Faust” társulatokat, vagy intézeteket, azok rendesen olyan purum német alapra vannak fektetve, mint maga a schwarzelb zászló. Akár merre járnak, kelnek az osztrák rendek nyelvének orrhangjait hallja tőlük az ember mindenütt, és méltóztassék bemenni a kasznóba bár kinek is, ki a Stilfried és Guddemund unokáinak nyelvéről fogalommal nem bír, ott tapasztalni fogja, hogy a pesti „bherze” – csak előcsarnok e palotához képest, melyben már nem is az Adjunctok, hanem a Herr Presidentek recsegtetik az osztrák verklit.

Mikor Herr Graf Maxenpfutsch von Árpádsblut fejére nyomorította Babilon nyelvzavart előidéző tornyát, a magas kalapot, és magára szerénytelenkedte azt az öltözet félét, melyet az indusok úgy vettek föl, hogy előre fordították hosszabbik végét. azt hívén, hogy az bizonyosan azon célra kanyarítatott ki olyan furcsán, (melyet frakknak hív, és elegáns öltözetnek tart az ízléstelen világ) – hát akkor, a ki az exellentíás urak iránti nagy hódolatot ki akarta mutatni, Judas der wahre, másnap megjelent a kémény alatt és hátul hosszú ruhában: „Der Graf sali ach leben, der Jude sali ach leben” – és mint a „schöner Mayer.” – leve ő a czilindernek és frakknak nagyszerű terjesztője; s volt ő boldog kezdetben mindjárt, mert a grófot és zsidót nem lehetvén megkülönböztetni egymástól, tehát mind a kettőt exellentíás úrnak hívták.

A mi különben azt illeti, az emberiség e két faja leg is inkább megérti egymást. A mágnás képzelt rangjánál, a zsidó természeténél fogva arrogáns, követelő, s e szerint könnyebb a lelkének, ha azt teheti a mit a mágnás tesz, és ahoz hasonlóan képzelheti magát.

Ha a mágnás felhúzza a magyar ruhát „zo glajch khommt der schöne Mayer,” és ő is föl húzza a magyar ruhát. Ha a mágnás fölteszi a köcsögöt „alzo glajch khommt der schöne Mayer,” és ő is fölteszi a köcsögöt. Ha a mágnás magyarul beszél? a schöner Mayer is magyarul beszél; ha azonban a a mágnás németül beszél, a schöner Mayer is németül beszél,

Tökéletesen így áll a dolog.

Azt hogy valamennyi zsidó, (nagyon kevés kivétellel) német, azt mágnásainknak köszönhetjük leginkább. Ha mágnásaink magyarok volnának alig volna német zsidó Magyarországon, s ha német zsidó nem volna Magyarországon, a többi német is jobban szorítkozva látná magát a magyar nyelv elszajátítására, de mert a mágnás német, „der schöner Mayer” is német, mert hogy hazafiságból tegyen valamit, ahoz nem ért tehát a többi sem igyekszik magyar lenni.)

Ezeket tekintetbe véve, semmi sem természetesebb, mint az: hogy mágnásaink legjobban hatnak a germanisatio terjesztésére, és ami legszomorúbb, nem is igen igyekeznek ezt a be-
tegséget meggátolni.

Azt, hogy mágnásaink németek, azt nem is szükséges bebizonyítanunk. Nézni kell maguk viseletét, és cselédségüket a családi, és azon intézeteket, melyek élén mágnás áll, vagy ahol mágnás a főtenyező. a politikai életben. Ennek oka pedig csak az: hogy az aristocratia mindig a hatalommal szokott tartani, és nem a néppel, s mivel most a hatalom német, hogy a hatalomnak hízeleghessen, az aristocratia, is német. Ezért nincs egy nemzetnek sem oly átkos aristocratiája. mint a magyaroknak.

Hát a kormány miféle nátió?

Az a csoda történik itt velünk most az egyszer, hogy minden pártszínezet nélkül beszélünk a mi közösügyes osztrák-magyar kormányunkról egy pár szót, röviden mondva azt is.

Ha arra kerülne a sor, hogy őszintén, de valóban őszintén feleljünk azon kérdésre: „Magyar-e ez a mi kormányunk vagy német?” Komolyan mondjuk, hogy nem tudnánk határozottan felelni. Magyaroknak ugyan nem magyar, de talán németeknek se nem egészen, – hanem egyikből is, a másikkól is van benne valami. Annyi német hivatalnok van még, protoculumja és registerje, mint a szemét. Kifelé egészen német, befelé félig német félig magyar, s így három negyed részben még is csak német.

Hogy ennyire benne ül a magyar kormány a német „Pechben,” az nagyon szomorú dolog, de még szomorúbb az hogy: azt sem igyekszik magyarrá tenni, amit tehetne.

Hát például nem állna Magyarország kormányának hatalmában, Egy rendeletet bocsátani ki hogy: „Minden, a kormány által szabadalmazott társulat, vagy egyesület kötelességének tartsa a magyar nyelv fölvételét annyira, hogy a magyar embernek saját hazájában ne kelljen tolmácsot fogadnia, ha valamely társulattal dolga lévén, azzal boldogulni akar.”

Miféle Magyarország az olyan Magyarország, melyben tolmácsot kell a magyar embernek használni? De nehezen is van olyan ország a világon, melyben idegen nyelvvel igen is, de a nemzeti nyelvvel megélni ne lehetne. Hiszen akkor nem az az ország az, aminek vallják, hanem aminek tényleg mutatkozik,

S kérдем, egy magyar kormánynak nem kötelessége-e minden oly betegség megakadályozására, mely a nemzetet komolyan fenyegeti, – megtenni, elkövetni mindent? Hiszen a kormány nem csak azért van, hogy a nemzetre hatalmat gyakoroljon, hanem hogy őrkdjék a nemzet felett, s amennyire erejétől telik, megvédje azt minden oly veszélytől, mely a nemzet életére befolyással lehet, vagy lehetne; az elnémetesedés pedig nem csak hogy befolyással lehet, de már befolyással van is. Amely kormány az ilyenekre nem ügyel, az a nemzetnek csak kárára van, mert saját érdekén kívül nem tesz semmit, és épen azért nem érdemes az életre.

Számtalan és számtalan oly eszköz van a kormány kezében, melylyel a magyarosodásra hathatna, és pedig a nemzeti-erőszak minden látszata nélkül, noha én az itt lakó németiséget nem tartom nemzetiségnek, s hitem szerint az, ha meg akar itt élni, köteles magát a nemzeti törvények- és nemzeti nyelvhez alkalmazni, – épen annyira kötelessége neki ez, mint nevetség volna tőlünk az, ha mi alkalmaznánk magunkat ő-hozzá.

Mondassék ki, hogy kormány-hivatalokba semmi áron nem alkalmaztatik; az, aki magyarul nem tud, azok pedig, kik nyilvános intézeteknél hivatalnokoskodnak, kötelesek a magyar nyelvet három év alatt megtanulni különben elbocsáttatnak. – Aztán legyen gondja a kormánynak a nevelésre, sat.

A társadalmi dolgokat bízzák a társadalomra, a nemzet erélyére és a sajtóra, mely belátta és be fogja látni hogy: ha ez ügyben a legerélyesebben nem teszünk, pár évtized múlva Magyarországon csak is a falvakon kereshetünk magyar embert, ahonnan aztán az is kiolvad és kivész.

Hát a sajtó hogy viseli magát?

Itt már engedelmet kérünk, de nem tarthatjuk magunkat azon szabályokhoz, melyeket a kormányt illető fejezetünkben kijelentettünk: hogy t. i. túlteszszük magunkat minden pártáryalaton. A kormánynyal szemben, mely egy tömör testület a

maga nemében, még csak megóvhattuk meggyőződésünket annyira amennyire, a nélkül, hogy belekevertünk volna egy kis pártnézetet is, hanem a sajtóval szemközt, az agyonijedt halványvörös honvédséghez hasonló Deák-párti honvédő sajtóval szemközt (miután valódi honvédsajtó is létez), lehetetlen hogy ki ne mozduljunk primitív állásunkból, s úgy ne beszéljünk arról, amint azt jelen röpiratunk célja követeli.

Hát kérjük alássan, megvan minden rossz ügynek a maga prókátora, ha még oly kétségbeesett is az az ügy, csak fizessen az illető fél.

Nem egyszer, de többször elmondták már azt (s lehet, hogy ez pusztán a mi badarságunk szüleménye, hogy t. i. nem akarjuk elismerni a jobboldali sajtó hazafias érdemét), hogy azok a jobboldali firkász urak, ott a kormány köpönyege alatt, csak annyiban írnak az ő meggyőződésök szerint, amennyiben meggyőződésök az, hogy élniök kell, ha ők nemírnának, írna más.

Megvalljuk tehát, hogy mi azokat a jobboldali író urakat nem valami nagyrabecsülő tekintettel nézzük és nem tartjuk őket egyebeknek, mint gépeknek, hogy t. i. formába öntik és leírják azt, amit az őket fizető s felettök fegyelmet gyakorló kéz eléjük ad.

Ezen indokból kiindulva, igen természetesnek találjuk a jobboldali sajtó magatartását az ellenzék által szőnyegre hozott magyarosodási kérdésben is.

Azok az urak, kik a kormány Ponczius Pilátus-kézmosásával akarnak feltűnni a német közönség előtt, megtúrték, hogy pro forma bőffenjen egyet a jobboldali sajtó is (mely már természetszerűleg gyomrában érzett valamit, de nem merte kiköpní: hátha vér, mely aszkórságba ejti őt) és némileg meneküljön azon heptikus érzettől, melyet az 1867-diki meghülés idézett elő, – de aztán vonja vissza magát czellájába ismét, miután az ily kórságos állapot nem való arra, hogy szellőztetésnek legyen kitéve.

A jobboldali sajtó e szerint bőffentett kezdetben egy-párt (jelentvén, hogy ő is szeretne még élni, ha engedné tüdeje) de aztán meggondolván a dolgot, hogy t. i. a Handzlik és Schmtlík is szavazhatnak az ő idejében, tehát szépen be-

húzta csigabiga-szarvát, és azon hazába, melyet hátán hord, visszavonult.

Miatta most már lehet az egész világ zsidó, csak mellette szavazzon, ő nem szól semmit, „Schmüle zall ach leben!” Hiszen „zall ach leben” – miszerintünk is, és épen azért, mert nem szeretnők, hogy egy minden pillanatban bekövetkezhető változás alkalmával agyonveressék „Schmüle” az olyankor féket nem ismerő nép dühe által, kívánjuk és tanácsoljuk „Schmülének”, – hogy legyen egy kissé jobb hazafi, mint amilyen eddig volt, – ha mindjárt megharagudnék is e tanácsunkért, és adná szavazatát Andrassy Schmülère, ki az egész miniszteri expediciónak önkényes Werkführerje.

Különben hiszszük is, miként a jobboldali sajtó nem akarja magának arrogálni, hogy ő mióta existai, nemzeti irányt fejtett volna ki, bármily szempontból is. Roppant farizeus arczzal hozzá nyikkantott most is a baloldal agitációjához, nehogy népszerűséget veszítsen a Deák-párton is létezhető valódi magyar emberek előtt, de hogy aztán az ezek iránti kedvezmény miatt a németet meg ne haragítsa, szépen elhallgatott. Ilyen a kétkulacsos matador.

Csak aztán örökké tartana ez a Deák-párti uralom, t. i. a német ajkú zsidóság ne lenne annak kitéve, miként változván az úr, változik a légkör is. Ettől ugyan nem tart az Andrassy Schmüle-kormány, mert mint neki, úgy elvtársainak is jobb ma egy veréb, mint holnap egy túzok.

Hogy azonban a clarissimus jobboldali sajtóra visszatérjünk, elmondjuk neki, amire ő talán még nem is gondolt, azt t. i. hogy ő e labancz-világnak szolgál etető kanálul. Ez a mostani labancz-alkotmány szintén meg tudta szerezni a ő mestereit, kik faragnak a magyarból a németnek olyan csodadolgot, aminő annak tetszik.

Csaknem fogja magát a Rákóczy utódának nevezni a „Reform,” s a Bethlen, Bocskay, vagy Illosvay utódának nevezni magát a „Pesti Napló”, – pedig meglehetősen tudvalévő dolog az, hogy a nevezett férfiak az elnémetesedés és az osztrák uralom ellen küzdöttek, noha mind hiába, mert „Reform”- és „Pesti Napló”-féle emberek mindig voltak e vilá-

gon. Mily gyalázatos volna pedig helyzetünk, sőt történelmünk, is, ha a nevezett férfiak neveinek és tetteinek emlékével nem bírnánk.

Ámde jól vau, kormányon-maradhatási érdekből hagyja ránk a jobboldali sajtó még ezt a küzdelmet is meg fogunk felelni magunkért, de azért mondok annyit ö kegyelmöknek, kik a magastetejü kalapok árnyában öltögetik reánk nyelveiket, hogy több nap mint kolbász, s hogy el fog fogyni, nem fog örökké tartani előttük ez a kerítés.

A mely nép magára van hagyatva!

Hol a barát, testvér, rokonfaj, vagy bár ki és mi is, a ki vagy a mi velünk gondol? Számíthatunk-e mi arra, hogy egy be nem látható esemény következtében egyik vagy másik testvérnépi)ez csatlakozunk, hogy ha állami elnevezésünk megszűnik is, mégis magyarok, s talán még nagyobbak, talán még erősebbek fogunk lenni?

Nem!

Mi magyarok csak ezen állami elnevezés mellett, csak ezen a földön maradhatunk, s hogy az „osztrák-magyar birodalom” cím már is mennyire fenyegeti nemzetiségünket, azt a mindennap látottakból és tapasztaltakból Ítélni fogjuk meg leginkább.

Lehet mondani, hogy minden eddig táplált magyar nemzeti féltékenységünknek vége, s oly valami természetesnek látjuk a németek terjeszkedő működését, hogy eszünkbe sem jut az aggodalom, pedig ha így megy, amint e pár év alatt elkezdte, oly hamar közös lesz Magyarország a németekkel, hogy nem is gondolnók, s mi leszünk benne a kisebbik urak. Már most is csak erélylyel küzdhetjük ki nemzeti állásunkat, már most is! És lia ez az erély csüggedni fog, ha valóban nem akarja belátni a nemzet ez öt fenyegető veszélyt, vagy plane annyira tunya már, hogy belátja ugyan, de nem akar tenni mint nemzet az összesért, hanem tagjai csupán mint

egyesek, egyedül a maguk bajával bibelődnek? akkor kár nekünk szólni is, mert mi egynehányan nem leszünk képesek megfordítani a sors szekerének rúdját, – s elkeseredve bár, de nem tehetünk egyebet, mint dúlt reményünk romjaira dőlünk, s ott szenvedjük ki nemzeti fájdmunkat. Ha azonban csak egy szikráját látjuk is azon lelkesedésnek (melynek hogy tüze kialudt volna, nem merjünk gondolni sem), melyre hivatkoznunk kell, ahányszor egy magára hagyatott nép életkéréséről van szó, – úgy százszoros erőt és ingert fogunk érezni a tevésre, s mint annak a népnek, mint annak a lelkesedésnek harangozol, egyre kongatni, mindaddig kongatni a vészharangot, míg egyik magyar ember a másika után föl nem ébred, míg talpra nem áll mind, és kész nem lesz a tevésre hazája mellett, és azért: hogy utódaira szent örökség gyanánt hagyhassa a magyar nevet!

Igen, csak egy kis jelét adja annak a nép, hogy hallgat reánk, az ellenzék közegei. melyek valóban nem hasznóért, nem nyomorultakon ezért, de azon isteni érzetnél fogva, mely magasabb helyről, magából az égből kapja ihletét, – hazája s testvérei iránt érzett mély szereteténél fogva, szemben vésszel, hatalommal küzdeni kész, – ha csak némi elismeréssel, vagy figyelemmel veszi is öszhangzó, összetartó küzdelmünket a nép, az által mintegy megkettőzteti bennünk a lelket, s ha van annak fénye, villáma, úgy kétszeres erővel fogjuk szórni mindenfelé, amerre sötétséget, és a sötétségben hálót gyanítunk a nép számára, összekötőztetésére.

Pedig valóban gondolja meg a magyar nép, hogy egészen magára van hagyatva. Ellensége minden, amit maga körül lát, alig nézhet bizalommal egyik ember a másik szeme közé, idegenekkel tömött az ország, s idegenek vagyunk még magunkhoz is.

Ugyan mi volna, ugyan mit tenne ez a nép, ha egyetlen támogatója, egyetlen toronyőre: az ellenzéki sajtó nem emelné lámpáját magasra mindannyiszor, ahányszor a vihar sziklához akarja vágni országunkat, és nemzeti életünk hajóját? De ő föl-emeli lámpáját és fölkiált: „Ott a szikla, nézd, vigyázz, és kerül az!”

Az ellenzéki sajtó az, mely össze van folyva a néppel,

miután nincs más érdeke csak a népé. Semmiféle kormány, semmiféle hatalom nem támogatja ezt, csak a nép maga, v a népre a nép reá van hagyatva, egymásra, azaz hogy magukra vannak hagyatva ők, s így kell hogy egymásnak élve önerejükből tartsák föl magukat a hatalom érdekeivel szemközt mindaddig, míg ki nem derül az ég felettük is.

Hallgassunk tehát egymásra, és összetartva képezzük azon megtörhetlen erőt, melyet a népszilárdság képezni szokott.

És hallgasson reánk a nép most is. Hiszen láthatja, hiszen szeme előtt lebeg a tiszta, az egyedül nemzeti ügy, hol nincs ellenség, mely ránk foghatná, miként érdekből teszük ezt, nem pedig a legmélyebb honfiúi átgondoltság és kötelességből,

Igen hallgasson reánk a nép, és tegye azt, amit mi neki tiszta szívből, őszinte meggyőződésből tanácsolunk; inert szent ugyan, s lehet mondani hogy egyik legszentebb ügyünk a nemzeti nyelv, de nem csak a nyelv maga, hanem a nyelv által más óriási dolgok is előtérbe fognak kerülni, melyek a nemzeti erő kifejlésével összeköttetésben állnak. A nyelvtől függ, hogy erősödünk, gyarapodjunk, és hogy megmaradjunk. – Olyan ez mint az ér a testben, mely hajszaedényeit elágaztatva ellátja azt étellel.

Röviden elmondunk már egyet mást, de ha kimerítők akarnánk lenni, elmondhatnánk még nagyon sokat. Az itt elmondottak azonban csak arra valók, hogy *egy-egy* eszmét megérintsenek, és felköltsenek az olvasóközönségben az iránt, hogy tájékozassa magát, s tudja, melyik elem az, mely nemzeti nyelvünket legjobban fenyegeti, s mely ellen kikeli fejtenünk minden erélyt.

Mit kell tehát tennünk az elnémetesedés ellen?

Hogy mit kell tennünk? a vagy mit kellene tennünk? Erre a kérdésre úgy hiszem megtudna felelni minden magyar ember szíve és szája. A felett, hogy mit kell tennünk, készek

vagyunk mi tanácskozni mindig, és el is határozzuk, de hogy aztán megteszszük-e? az már más kérdés.

Nekünk betűcsinálóknak nincs az a hatalom megadva, hogy a szavakkal egyszersmind tetterőt is küldjünk a közönségnek, mert ha küldhetnénk, küldenénk valóban, még vérünkéből is. Ha azonban a közönség tetterőt nem érez magában, mi nem adhatunk, s így minden törekvésünk oda irányul, hogy ott, a hol t. i. tetterő volna, de alszik: azt fölébreszszük.

Sajnos, hogy nem dicsekedhetünk oly lángoló tollal, melynek érintésétől az fellobbanna, s e szerint amit nem bírnak előidézni pillanat alatt, igyekszünk előidézni folytonos szorgalommal és kitartással. Nekünk ez a sorsunk, nekünk ez a pályánk; ide rendelt a végzet, hogy olyanokra gondolkodjunk, mire más nem gondolhat mert idejét s figyelmét más ágakra kell fölhasználnia, s azért tart őrt avagy csósz, hogy figyeljen.

Szívesen elvállaljuk e tisztességet, sőt még büszkéek is is vagyunk a nemzet azon bizalmára, melyre eddigi pártolása által méltatott, és igyekszünk hivatásunknak megfelelni. Kell azonban, hogy előadásunkat, figyelmeztetésünket, meghallgassa a gazda is.

A birtok a nemzet ősi birtoka veszélyben forog, ez tény, s ha nem igyekszünk azon veszélytől elvonni, mely azt fenyegeti, el is veszhet. Ezt kijelenteni kötelességünk. Kell tehát, hogy tegyünk és megvédelmezzük azt, a mi a miénk. Aki azonban fél a német hivatalnok, bankár, boltos, pinczér sat. haragos arcától, az lépjen hátra, és ismerje el, hogy ő meg van ijedve; aki azonban nem fél az lépjen elő:

1-ör. Otthon a családi életben folytathat mindenki olyan beszélgetést és oly nyelven, amilyen neki tetszik, mert még a nemzet keze sincs arra feljogosítva, hogy e korlátokon átnyúljon, – amint azonban e korlátot keresztüllépve kün áll a nyilvános élet piacán, legyen magyar minden ember.

2-or. A nyilvános élet terén ne ismerjen más nyelvet, csak is oly körülmények közt beszéljen más nyelven, midőn t. i. a magyart a lovagiasság, vagy a vendégszeretet megsértése nélkül nem használhatja, például: idegenekkel szemben.

3-or. Bárhová lép, bárhová megy: a nyelv, melylyel bárkit is megszólít, magyar legyen. Ha az illető németül felel s határozottan, de makacsság nélkül jelenti ki, hogy magyarul nem tud, – az esetben beszélhet vele németül. (Ez eljárás folytán, nehogy minden megszólító iránt az önmentegetés kellemetlenségének legyen kitéve a benn lakó német, igyekezni fog a magyar nyelv elsajátításán, ellenkező esetben kiismertetik, és mint ki a nemzet iránt tartozó lovagiasság kötelmeinek magát alávetni nem akarja, a viszont-lovagiasságra sem számíthat.)

4. Kerüljön a magyar ember minden oly üzletet, melynek tulajdonosa jogos óhajátunkat megveti és semmi jelét nem adja annak, hogy a magyar polgári jog élvezeteért ő is kész viszont szívességre és lovagiasságra. Ezen jeleket pedig igen könnyen föl lehet ismerni. A német céget például megváltoztatja, igyekszik az üzletébe lépő magyar emberrel úgy, amint tud magyarul beszélni, magyar segédeket, vagy segédet tartatni.

5. A vendéglősoktól kívánhatjuk: hogy magyar étlapot tartsanak, s hogy a főpinczér, kivel minden vendég közlekedni kénytelen, magyarul is beszéljen. (És mert e szerint főpinczér nem lehet, csak az, ki magyarul is beszél, minden pinczér igyekezni fog azon, hogy a magyar nyelvet megtanulja.)

6. Soha sem kell megfélekednünk arról, hogy magyarok, s e szerint nemzetiségünkönél fogva lovagias emberek vagyunk, a durvaság helyett használjuk tehát a méltóságos megszólítást, és legyen a makacs német büntetése az, hogy ne húzhasson tőlünk hasznot, azaz: ne menjünk olyan helyekre, hol csak németül beszélnek.

7. Az üzleti nyelv levélben, úgy mint szóval, magyar legyen, felfogva és figyelembe véve a 3-ik pontban előadottakat.

8. Azon német ajkú zsidó iránt, ki velünk testvéresülni s óhajainknak megfelelni kész, – félretéve minden előítéletet, – még nagyobb előzékenységet mutassunk mint ő, miután célunk nem az ember megvetése, hanem igen is a béke, egyesülés és egyetértés.

9. A követelők iránt ne feledkezzék meg a magyar sem arról, hogy ő van itthonn.

10. A ki határozottan kényszerítve nincs rá, Magyarországon megjelenő német irodalmi terméket ne vegyen. (Kény-

szerítő eset, ha t. i. ugyanazok irodalmi terméket magyarul, vagy Németországból meg nem érezheti, vagy a magyart meg nem érti, és mégis kénytelen az illető munka tartalmával megismerkedni.)

11. Vasutaknál, vagy bármiféle hivatalnál is, a magyar nyelvet használjuk, mert ne feledjük el, hogy ha duzzog is az a hivatalnok, kinek nincs ínyére a magyar beszéd, de azért Ő van mi miattunk, és nem mi ő miatta.

Szóval azt tartsa szeme előtt mindenki, hogy a nyilvános életben csak is a fentt írt kivételek tekintetbevételével beszél németül.

És ha ezt meg tudjuk tenni, és ha ezt keresztül tudjuk vinni, *egy év* alatt oly haladást teend nálunk a magyarosodás; mint különben évtizedek alatt sem, ha t. i. közönyösségünk altató légköréből ki nem lépünk, sőt amint megírtuk, ki vagyunk annak téve, hogy unokáink idejében már nem lesz Magyarország!

Midőn tehát tollamat letenném, áthatva azon reménytől, hogy minden ember úgy gondolkozik, minden ember úgy érez, mint én magam; hogy én se vagyok külömb magyar a többinél: hiszem, miként szerény nézeteim, amennyire at. olvasók által érdeemesnek tartatnak arra, el fognak terjesztetni a közönség között, s ha elterjesztetnek, talán nem is fognak eltűnni nyomtalanul.

Ha pedig e lelkemből merített szavak nem találnának fogékony talajra, ha lennének, kiket sértene az, hogy más adjon utasításokat nekik, ők lépjenek elő, s ők adjanak utasításokat nekem, én szívesen, sőt örömmel fogadom el azokat, mert látni, tapasztalni fogom legalább: hogy mégis vannak, kik az ügy iránt komolyabb érdeklődéssel viseltetnek, s hogy jelen kezdeményezett mozgalmunk nem fog ellobogni szalma-láng gyanánt.

Isten s a kitarítás velünk!